

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра теорії права та кримінально-процесуальної діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Пдб 08.3 «ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ»**

ОПП «Правоохоронна діяльність»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 26 Цивільна безпека

Спеціальність: 262 Правоохоронна діяльність

Кваліфікація: бакалавр правоохоронної діяльності

Професійна кваліфікація: офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби України

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Відшкодування шкоди» є вибірковою для вивчення ОПП «Правоохоронна діяльність». Вивчається протягом 6-го семестру на кафедрі теорії права та кримінально-процесуальної діяльності.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Відшкодування шкоди» є оволодіння курсантами змістом правових норм, що входять до системи приватного права; вивчення основних положень цивільно-правової відповідальності, визначення особливостей відшкодування заподіяної шкоди. Формування у курсантів уміння застосовувати у практичній діяльності набуті знання і норми цивільного права.

Завдання навчальної дисципліни – засвоєння знань курсантів щодо інституту відшкодування шкоди в цивільному законодавстві (інституту, що забезпечує реакцію суспільства на порушення норм права та виконує відновлювальну функцію, спрямовану на приведення майнового стану потерпілого до стану, що існував до правопорушення); формування навичок орієнтування у правових нормах, що регулюють порядок відшкодування шкоди за конкретних підстав та умов; розвиток вміння оптимального використання отриманих знань у ході вирішення правових завдань.

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни «Відшкодування шкоди», повинен знати:

- поняття та ознаки деліктної відповідальності;
- джерела правового регулювання відшкодування шкоди;
- види та функції деліктної відповідальності;
- підстави та умови виникнення деліктної відповідальності;
- підстави звільнення від обов'язку відшкодувати заподіяну шкоду;
- поняття та ознаки джерел підвищеної небезпеки;
- умови виникнення відповідальності за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки;
- відповідальність за шкоду, заподіяну актами влади;
- відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми, малолітніми, обмежено дієздатними та недієздатними особами;
- відповідальність за шкоду, заподіяну здоров'ю і життю громадянина;
- особливості правового регулювання матеріальної відповідальності військовослужбовців за шкоду, заподіяну державі;
- судову практику з цивільних справ по відшкодуванню заподіяної шкоди;

вміти:

- аналізувати юридичні факти;
- тлумачити зміст чинного цивільного законодавства;
- застосовувати норми права для врегулювання відносин по відшкодуванню заподіяної шкоди та при вирішенні конкретних спорів;

ознайомитись:

- з основними тенденціями та перспективами розвитку даної галузі права;
- особливостями функціонування окремих правових інститутів в іноземних державах;
- порядком здійснення міжнародного співробітництва в сфері захисту майнових та немайнових прав фізичних та юридичних осіб, а також держави.

ВИКЛАДАЧІ:

Доцент кафедри теорії права та кримінально-процесуальної діяльності, кандидат юридичних наук Марія МУЗИКА, e-mail: m-muzika@ukr.net.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Навчальні класи (509-514).

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ:

Русу С. Д. Делікти в цивільному праві України : навч. посіб. / С. Д. Русу. – Хмельницький : НАПВУ, 2001. – 164 с.

Харитонов, Є. О. Цивільне право України : підручник / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova, О. В. Старцев. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – К. : Істина, 2013. – 808 с.

Цивільне право України: Навч. посіб. /За ред. Р. О. Стефанчука.- К.: Наукова думка; Прецедент, 2004. – 448 с.

Цивільне право України. Особлива частина : підручник / за ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнєцової, Р.А.Майданика. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин															Форми підсумкового контролю									
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік				
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	модульний контроль	підсумковий контроль	-----	Усього	есе	конспект з теми	переклад текстів					розрахункове завдання	курсова робота	ІРГР	
3	6	3	90	30	10			6		10				4		30	30							30		+	
Усього за дисципліну		3	90	30	10			6		10				4		30	30							30		+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.6; МН2.1; МН3.4; МН3.5; МН3.6; МН4.1; МН4.2; МН4.3.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК4.3.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3.
ЗК-8	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	МК1.1; МК1.2; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1.
ЗК-10	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства прав, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК4.3
Фахові компетентності спеціальності		
СК-3	Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.	МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3.
СК-4	Здатність до критичного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.	МК1.1; МК1.3; МК2.1; МК 2.4; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК4.3..
СК-6	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3.
СК-10	Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.	МК1.1; МК1.2; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1.

**ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ
КУРСАНТАМИ**

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
PH-10	Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	MH1.1; MH 1.2; MH1.3; MH2.1; MH3.4; MH 3.5; MH4.1; MH4.2.	MK2.1; MK2.4; MK2.8; MK3.1; MK3.2; MK4.1; MK4.3.
PH-11	Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.	MH1.3; MH 1.6; MH 2.1; MH3.4; MH3.5; MH4.1; MH4.2; MH4.3.	MK1.1; MK1.3; MK2.1; MK 2.4; MK2.8; MK3.1; MK3.2; MK4.1; MK4.2; MK4.3.
PH-17	Використовувати основні методи та засоби забезпечення правопорядку в державі, дотримуватись прав і свобод людини і громадянина, попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національній безпеці держави (кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку тощо).	MH1.1; MH 1.2; MH1.3; MH1.4; MH3.4; MH3.5; MH4.1; MH4.3.	MK2.1; MK2.4; MK2.8; MK3.1; MK 3.2; MK4.1; MK4.2.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	НАЙМЕНУВАННЯ ТЕМ	Кіл-сть год.	Номери, вид занять та кількість годин			Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	К-сть годин
1	Загальні положення деліктної відповідальності	4	Л2	Сз2		01	1/1Л(2); 1/2Сз(2); 2/1Л(2); 2/2Пз(2);	8
2	Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки	4	Л2	Пз2		02 ІР Есе-1	3/1Л(2); 3/2Сз(2); 4/1Л(2); 4/2Сз(2);	8
3	Відповідальність за шкоду, заподіяну актами влади	4	Л2	Сз2		03	5/1Пз(2); 6/1Сз(2);	4
4	Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми та недієздатними	4	Л2	Сз2		04 ІР Есе-2	7/1Л(2); 7/2Сз(2); 7/3Пз(2);	6
5	Відповідальність за шкоду, заподіяну здоров'ю і життю фізичної особи	2	Пз2			05	Дз(4)	4
6	Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг)	2	Сз2					
7	Особливості правового регулювання матеріальної відповідальності військовослужбовців за шкоду, заподіяну державі	6	Л2	Сз2	Пз2			
	Диференційований залік	4	Дз4					
	Всього	30						30

Умовні скорочення:

Лекція – Л; Семінарське заняття – Сз; Диференційований залік – Дз; Заняття, що обов'язкове для оцінювання - 7/2Сз(2).

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
3 курс					
6 семестр					
1			8	Тема 1. Загальні положення деліктної відповідальності	1.1; 1.2; 1.3; 1.8; [2.1] ст. 5 – 39.
	1	Лекція	2	Заняття 1. Поняття та види деліктної відповідальності. 1. Юридична природа деліктної відповідальності. 2. Види деліктної відповідальності. 3. Умови виникнення деліктної відповідальності. 4. Функції деліктної відповідальності.	[2.2] ст. 417 - 424; [2.3] ст. 362, 372 – 379; [2.4] ст. 505 - 514; [3.3], [3.4], [3.5], [3.6]
		Самостійна робота	4	1. Походження деліктної відповідальності. 2. Історико-правовий аспект розвитку деліктної відповідальності в Україні. 3. Історико-правовий аспект розвитку теорії непереборної сили. 4. Непереборна сила та випадок (казус).	1.1; 1.2; 1.3; 1.8; [2.1] ст. 5 – 39. [2.2] ст. 417 - 424; [2.3] ст. 362, 372 – 379;
	2	Семінар	2	Заняття 2. Деліктна відповідальність як вид цивільно-правової відповідальності. 1. Поняття та характерні ознаки деліктної відповідальності 2. Основні види деліктної відповідальності 3. Підстави та умови виникнення деліктної відповідальності. 4. Зміст зобов'язання, що виникає у зв'язку із попередженням заподіяння шкоди.	[2.4] ст. 505 - 514; [3.3], [3.4], [3.5], [3.6]
2			8	Тема 2. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки.	
	1	Лекція	2	Заняття 1. Поняття та види джерел підвищеної небезпеки. 1. Поняття та характерні ознаки джерела підвищеної небезпеки. 2. Види джерел підвищеної небезпеки. 3. Суб'єктивні підстави відповідальності за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки.	1.1; 1.2; 1.7; 1.8; [2.1] ст. 61 – 94; [2.2] ст. 732 – 736; [2.3] ст. 391 - 395;

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
		Самостійна робота	4	1. Особи, які мають право на відшкодування заподіяної шкоди. 2. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. 3. Роль страхування цивільно-правової відповідальності.	[2.4] ст. 531 - 540; [3.1], [3.2], [3.4], [3.6]
	2	Практичне заняття	2	Заняття 2. Практичні особливості відшкодування шкоди, заподіяної джерелом підвищеної небезпеки. 1. Перевірка теоретичної підготовки. 2. Виконання практичних завдань.	1.1; 1.2; 1.7; 1.8; [2.1] ст. 61 – 94; [2.2] ст. 732 – 736; [2.3] ст. 391 - 395; [2.4] ст. 531 - 540; [3.1], [3.2], [3.4], [3.6]
3			8	Тема 3. Відповідальність за шкоду, заподіяну актами влади.	
	1	Лекція	2	Заняття 1. Поняття та характерні ознаки відповідальності за шкоду, заподіяну актами влади. 1. Поняття і суб'єкти відповідальності за шкоду, заподіяну публічною владою. 2. Умови відповідальності за шкоду, заподіяну органами державної влади та місцевого самоврядування. 3. Відповідальність за шкоду, заподіяну правоохоронними та судовими органами.	1.1; 1.2; 1.3; 1,6; [2.1] ст. 100 – 107; [2.3] ст. 381 - 385; [2.4] ст. 522 - 526; [3.1], [3.4], [3.6]; [4.1], [4.2].
		Самостійна робота	4	1. Джерела правового регулювання відповідальності за шкоду, заподіяну актами влади. 2. Підстави та умови виникнення відповідальності за шкоду, заподіяну актами влади.	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	2	Семинар	2	<p>Заняття 2. Особливості відповідальності за шкоду, заподіяну актами влади</p> <p>1. Поняття та види адміністративних актів.</p> <p>2. Умови виникнення відповідальності за шкоду, заподіяну актами влади державних та громадських організацій.</p> <p>3. Суб'єкти відповідальності за шкоду, заподіяну актами влади державних та громадських організацій.</p> <p>4. Умови виникнення відповідальності за шкоду, заподіяну правоохоронними органами.</p> <p>5. Момент виникнення права на відшкодування заподіяної шкоди правоохоронними органами.</p>	1.1; 1.2; 1.3; 1,6; [2.1] ст. 100 – 107; [2.3] ст. 381 - 385; [2.4] ст. 522 - 526; [[3.1], [3.4], [3.6]; [4.1], [4.2].
		Індивідуальна робота	15	Виконання есе за заданою тематикою Т.1-3	
4			8	Тема 4. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми та недієздатними.	
	1	Лекція	2	<p>Заняття 1. Особливості відповідальності за шкоду, заподіяну неповнолітніми та недієздатними особами.</p> <p>1. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми у віці до 14 років.</p> <p>2. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми у віці від 14 до 18 років.</p> <p>3. Відповідальність за шкоду, заподіяну недієздатними.</p>	1.1; 1.2; 1.9; [2.1] ст. 110 – 113; [2.2] ст. 729 – 732; [2.3] ст. 387 - 391; [2.4] ст. 540 - 543; [3.1], [3.4], [3.6].
		Самостійна робота	4	<p>1. Часткова відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми віком до 14-ти років.</p> <p>2. Часткова відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми віком від 14-ти до 18-ти років</p>	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	2	Семінар	2	Заняття 2. Відшкодування шкоди, заподіяної неповнолітніми та недієздатними 1. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми у віці до 14 років. 2. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми у віці від 14 до 18 років. 3. Відповідальність за шкоду, заподіяну недієздатними. 4. Відповідальність за шкоду, заподіяну особою, нездатною розуміти значення своїх дій	1.1; 1.2; 1.9; [2.1] ст. 110 – 113; [2.2] ст. 729 – 732; [2.3] ст. 387 - 391; [2.4] ст. 540 - 543; [3.1], [3.4], [3.6].
5			6	Тема 5. Відповідальність за шкоду, заподіяну здоров'ю і життю фізичної особи.	1.1; 1.2; 1.6; 1.8; 1.9; [2.1] ст. 115 – 126. [2.2] ст. 736 – 742; [2.3] ст. 395 - 402; [2.4] ст. 544 - 557; [3.1], [3.2], [3.3], [3.4], [3.6]; [4.1].
		Самостійна робота	4	1. Умови відповідальності за шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я. 2. Способи та порядок відшкодування шкоди. 3. Підстави виникнення права на відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого.	
	1	Практичне заняття	2	Заняття 1. Практичні особливості відшкодування шкоди, заподіяної актами влади 1. Перевірка теоретичної підготовки. 2. Виконання практичних завдань.	1.1; 1.2; 1.6; 1.8; 1.9; [2.1] ст. 115 – 126. [2.2] ст. 736 – 742; [2.3] ст. 395 - 402; [2.4] ст. 544 - 557; [3.1], [3.2], [3.3], [3.4], [3.6]; [4.1].
6			8	Тема 6. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).	1.1; 1.2; 1.4; 1.10; [2.1] ст. 129 – 141; [2.3] ст. 404 - 406;

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
		Самостійна робота	6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та характерні ознаки відповідальності за шкоду, завдану недоліками товарів, робіт (послуг). 2. Умови виникнення відповідальності за шкоду, завдану недоліками товарів, робіт (послуг). 3. Розмежування сфери дії ЦК України та Закону "Про захист прав споживачів" 4. Підстави звільнення від відповідальності продавця або виробника товару, виконавця робіт (послуг). 	[2.4] ст. 560 - 567; [3.1], [3.4], [3.6].
	1	Семінар	2	<p>Заняття 1. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки відповідальності за шкоду, завдану недоліками товарів, робіт (послуг). 2. Умови виникнення відповідальності за шкоду, завдану недоліками товарів, робіт (послуг). 3. Визначення розміру відшкодування шкоди, завданої недоліками товарів, робіт (послуг). 4. Підстави звільнення від відповідальності продавця або виробника товару, виконавця робіт (послуг). 	1.1; 1.2; 1.4; 1.10; [2.1] ст. 129 – 141; [2.3] ст. 404 - 406; [2.4] ст. 560 - 567; [3.1], [3.4], [3.6].
7			10	Тема 7. Особливості правового регулювання матеріальної відповідальності військовослужбовців за шкоду, заподіяну державі.	
	1	Лекція	2	<p>Заняття 1. Особливості матеріальної відповідальності військовослужбовців за шкоду, заподіяну державі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, юридична природа та функції матеріальної відповідальності військовослужбовців. 2. Види матеріальної відповідальності військовослужбовців. 3. Підстави, умови та порядок притягнення до матеріальної відповідальності військовослужбовців. 	1.1; 1.2; 1.3; 1.5; [2.1] ст. 100 – 107; [2.3] ст. 381 - 385; [2.4] ст. 522 - 526); [3.1], [3.3], [3.7].
		Самостійна робота	4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Військове майнове правопорушення як підстава матеріальної відповідальності. 2. Особливості порядку визначення розміру заподіяної шкоди. 3. Правові гарантії оскарження наказу командира (начальника) військової частини про притягнення військовослужбовця до матеріальної відповідальності. 	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	2	Семинар	2	<p>Заняття 2. Відповідальності військовослужбовців за шкоду, заподіяну державі.</p> <p>1. Поняття та ознаки матеріальної відповідальності військовослужбовців.</p> <p>2. Характеристика функцій матеріальної відповідальності військовослужбовців.</p> <p>3. Види матеріальної відповідальності військовослужбовців.</p> <p>4. Підстава та умови матеріальної відповідальності військовослужбовців.</p> <p>5. Порядок проведення розслідування за фактом заподіяння військовослужбовцем шкоди військовому майну.</p> <p>6. Особливості порядку визначення розміру заподіяної шкоди.</p>	1.1; 1.2; 1.3; 1.5; [2.1] ст. 100 – 107; [2.3] ст. 381 - 385; [2.4] ст. 522 - 526); [3.1], [3.3], [3.7].
	3	Практичне заняття	2	<p>Заняття 3. Практичні особливості відшкодування шкоди, завданої військовослужбовцями.</p> <p>1. Перевірка теоретичної підготовки.</p> <p>2. Виконання практичних завдань.</p>	1.1; 1.2; 1.3; 1.5; [2.1] ст. 100 – 107; [2.3] ст. 381 - 385; [2.4] ст. 522 - 526); [3.1], [3.3], [3.7].
		Індивідуальна робота	15	Виконання есе за заданою тематикою Т. 4-7.	
Диференційований залік			4		
Разом за семестр			90		
Усього за дисципліну			90		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно-правові акти

- 1.1 Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. - К.: Преса України, 1997 р. - 80 с.
- 1.2 Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV// ОВУ. – 2003. –№ 11. – Ст. 461.
- 1.3 Кодекс законів про працю України від 1 січня 1976 р. // Право України. - 1996. - № 2-3.
- 1.4 Закон України «Про захист прав споживачів» від 15 грудня 1993 р. № 3682-XII //Відомості Верховної Ради України. - 1993. - №27.- Ст. 385 .
- 1.5 Закон України «Про матеріальну відповідальність військовослужбовців та прирівняних до них осіб за шкоду, завдану державі» від 3 жовтня 2019 року № 160-IX: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-20>
- 1.6 Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» від 1 грудня 1994 року № 266/94-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 1, ст. 1. (із змінами)
- 1.7 Постанова Кабінету Міністрів України від 9 липня 2002 р. N 944 «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності власників собак за шкоду, яка може бути заподіяна третім особам». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/944-2002-%D0%BF>
- 1.8 Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 березня 1992 року № 6 «Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди» //Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України. Частина перша. - К.: Українська Правнича Фундація, 1995. - С. 90 -109. (із змінами)
- 1.9 Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 року № 4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» //Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України. Ч. I. - К.: Українська Правнича Фундація, 1995. - С. 31-37.
- 1.10 Постанова Пленуму Верховного суду України від 12 квітня 1996 року N 5 «Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів» із змінами і доповненнями, внесеними постановою Пленуму Верховного Суду України від 25 травня 1998 року N 15.

2. Базова

- 2.1. Русу С. Д. Делікти в цивільному праві України : навч. посіб. / С. Д. Русу. – Хмельницький : НАПВУ, 2001. – 164 с.
- 2.2. Харитонов, Є. О. Цивільне право України : підручник / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova, О. В. Старцев. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – К. : Істина, 2013. – 808 с.
- 2.3. Цивільне право України: Навч. посіб. /За ред. Р. О. Стефанчука.- К.: Наукова думка; Прецедент, 2004. – 448 с.
- 2.4. Цивільне право України. Особлива частина : підручник / за ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнєцової, Р.А.Майданика. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.

3. Допоміжна

- 3.1. Бойко М. Д. Цивільно-правові документи : зразки заяв, скарг, договорів / М. Д. Бойко, В. М. Співак, М. А. Хазін. – К. : Наукова думка, 2001. – 319 с.

- 3.2. Васюк С. В. Правове регулювання відшкодування шкоди, завданої транспортним засобом як джерелом підвищеної небезпеки // Порівняльно-аналітичне право. – 2019. - № 4. – С. 104-107.
- 3.3. Завадська О. П. Принцип повного відшкодування шкоди при визначенні обсягу цивільно-правової відповідальності за вчинення терористичного акта // Університетські наукові записки, 2018, № 67-68, с. 128-138.
- 3.4. Онищенко О. С. Відшкодування моральної шкоди у деліктних зобов'язаннях. : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. К., 2017. 210 с.
- 3.5. Русу С. Історія розвитку деліктних зобов'язань в Україні // Право України. – 2001. - № 2. – С. 120-124.
- 3.6. Русу С. Д. Цивільне право України : навчальний посібник. Ч. 2. Договірні та позадоговірні зобов'язання, спадкове право / С. Д. Русу. – Хмельницький : НАПВУ, 2001. – 192 с.
- 3.7. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – С. 334-350.

4. Інформаційні ресурси інтернет (інтранет)

- 4.1. Веб-ресурс "Протокол". 10 судових справ про делікти та відшкодування шкоди, які є найбільш істотними у 2018 році за версією ресурсу «Протокол»! URL: https://protocol.ua/ua/10_sudovih_sprav_pro_delikti_ta_vidshkoduvannya_shkodi_yaki_e_naybilsh_istotnimi_u_2018_rotsi_za_versieyu_resursu_protokol/
- 4.2. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю / Л.М.Горбунова, С.В.Богачов, І.Ф.Іванчук, Ю.В.Трало; М-во юстиції України.– К.: [ТОВ “Поліграф-Експрес”], 2006. – 58 с.: <http://www.judges.org.ua/article/Vidshkoduv.pdf>
- 4.3. Реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/>
- 4.4. Судова влада України: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої

програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний
МН 4.3	Евристичний
МН 4.4	Дослідницький

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний